

PŘÁVNÍ STANOVISKO

Datum: 14. dubna 2014

Autor: Mgr. Petr Martinů, advokát zapsaný u ČAK pod ev. č. 7965

Pro: prof. Ing. arch. Ivan Ruller, FA VUT v Brně

Věc: Volba kandidáta na jmenování děkanem FA VUT v Brně

---

1. ZADÁNÍ

1.1 Podklady

Předmětem tohoto stanoviska je posouzení sporných právních otázek souvisejících s volbou kandidáta na jmenování děkanem Fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně (dále jen „FA VUT“).

Při zpracovávání tohoto stanoviska byly zkoumány následující dokumenty:

- (a) Program 30. mimořádného zasedání Akademického senátu FA VUT;
- (b) Zápis z 30. mimořádného zasedání Akademického senátu FA VUT;
- (c) Program 31. zasedání Akademického senátu FA VUT;
- (d) Program 32. zasedání Akademického senátu FA VUT;
- (e) Program 33. zasedání Akademického senátu FA VUT;
- (f) Stanovisko ve věci volby kandidáta na jmenování děkanem FA VUT v Brně zpracované Josefem Sobotkou.

1.2 Skutkový stav

V souladu s programem 30. mimořádného zasedání Akademického senátu FA VUT měl být dne 25.3.2014 zvolen kandidát na jmenování děkanem FA VUT. Ze zápisu pořádného z tohoto zasedání konaného dne 25.3.2014 plyne, že během zasedání došlo k odstoupení 4 členů Akademického senátu FA VUT, včetně předsedy Akademického senátu. Počet členů akademického senátu FA VUT tak klesl na 9 členů, z toho 5 studentů a 4 akademických pracovníků. Vzhledem k tomu, že počet studentů převýšil počet pedagogů, bylo rozhodnuto o ukončení zasedání. Volba kandidáta na jmenování děkanem FA VUT se tak na tomto zasedání neuskutečnila.

Podle programu 31. zasedání Akademického senátu FA VUT se dne 3.4.2014 pravděpodobně uskutečnil slib nových členů senátu (náhradníků). Podle programu 32. zasedání Akademického senátu FA VUT se dne 8.4.2014 pravděpodobně uskutečnila volba předsedy Akademického senátu FA VUT a rovněž příprava volby kandidáta na jmenování děkanem. Zápis z těchto jednání ke dni zpracování tohoto stanoviska nejsou k dispozici. Dne 15. 4. 2014 se má konat další zasedání senátu,

na kterém má být podle programu 33. zasedání Akademického senátu FA VUT vyhlášena volba kandidáta na jmenování děkanem FA VUT.

1.3 Právní úprava

Toto stanovisko vychází zejména z následujících předpisů:

- (a) Statut FA VUT;
- (b) Statut Vysokého učení technického v Brně;
- (c) Volební a jednací řád Akademického senátu FA VUT;
- (d) zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o vysokých školách**“);
- (e) zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**správní řád**“).

2. PRÁVNÍ POSOUZENÍ

2.1. Postavení Akademického senátu FA VUT jeho složení

Vysoké učení technické jako veřejná vysoká škola je veřejnoprávní korporací vykonávající veřejnou moc. V zákoně o vysokých školách je stanovena kogentní zákonná úprava vnitřního uspořádání veřejných vysokých škol a vnitřních procesů, které v rámci tohoto uspořádání při vzniku a personálním obsazování orgánů vysoké školy probíhají. Tato vnitřní struktura upravená v § 5 až § 35 zákona o vysokých školách má vytvářet jakýsi systém brzd a rovnovah, tj. jakousi dělbu moci mezi jednotlivými orgány fakulty (vysoké školy). Účelem systému brzd a rovnovah je přitom vytvoření vnitřního kontrolního mechanismu fakulty (vysoké školy), tedy rozložení moci mezi více navzájem si zčásti konkurujících a zčásti spolu kooperujících entit.¹

Akademický senát FA VUT je kolegiální orgán reprezentující akademickou samosprávu fakulty (vysoké školy). Akademický senát má významnou roli v systému dělby moci uvnitř fakulty. Rovněž složení Akademického senátu vytváří určitý systém brzd a rovnovah zabraňující zneužití moci v jedněch rukou či určitou skupinou osob.

Podle § 26 odst. 1 zákona o vysokých školách má akademický senát fakulty nejméně devět členů, z tohoto nejméně jednu třetinu a nejvýše jednu polovinu tvoří studenti.

Toto kogentní zákonné ustanovení odráží jednak skutečnost, že se jedná o skupinový orgán (za každých okolností musí být každý akademický senát složen alespoň z devíti členů, jinak by se nejednalo o akademický senát fakulty), jednak

---

¹ Obdobný účel má struktura dělby moci a některé jmenovací či instalační procedury (např. jmenování předsedy vlády prezidentem, jmenování státních zástupců ministrem spravedlnosti, atd.) v rámci státu jako veřejnoprávní korporace.

odráží i zásadní pravidlo, že složení akademického senátu musí být takové, aby měli i studenti přímý vliv na řízení fakulty, avšak zároveň, aby tento vliv nebyl převažující (nadpoloviční).

Studentští zastupitelé zastupují všechny studenty fakulty a předpokládá se, že svými hlasy zprostředkovávají vůli a manifestují stanovisko studentů fakulty před vedením fakulty, tedy jednají v zájmu studentů s vedením fakulty. Jejich úkolem je hájit postavení studentů a řešit jejich problémy a obecně přednášet v debatě pohled studujících. Vliv studentských zastupitelů však nesmí být převažující, neboť nelze připustit, aby studenti fakticky ovládli akademický senát a mohli samostatně rozhodovat ve všech věcech, ve kterých je kompetentní rozhodovat akademický senát fakulty.

Z výše uvedeného plyne, že správné složení akademického senátu fakulty je klíčová hodnota, která musí být za každých okolností a v každém okamžiku respektována, neboť jinak by nefungoval správně systém dělby moci uvnitř fakulty. Zákon o vysokých školách proto stanoví toto pravidlo kogentně, což znamená, že se od něj nelze za žádných okolností odchýlit.

Lze konstatovat, že vnitřní předpisy FA VUT jsou z tohoto hlediska v souladu s § 26 odst. 1 zákona o vysokých školách, neboť z článku 12 Statutu FA VUT a z Volebního a jednacího řádu AS FA plyne, že počet členů Akademického senátu FA VUT je 13, z nichž 8 je zástupců akademických pracovníků a 5 zástupců studentů.

Tento počet členů Akademického senátu FA VUT je přitom podmínkou nejen pro ustanovení Akademického senátu FA VUT, ale i řádného fungování tohoto senátu. Ze Statutu VUT a Volebního a jednacího řádu AS FA totiž plyne, že pokud v průběhu funkčního období Akademického senátu klesne počet členů Akademického senátu FA VUT pod 13, je třeba pro řádné fungování Akademického senátu FA VUT vždy doplnit počet členů v souladu se Statutem FA VUT předpokládaným počtem, a to nastoupením náhradníků, případně doplňujícími volbami.

2.2. Posouzení správnosti závěru mimořádného 30. zasedání Akademického senátu FA VUT

Ze zápisu pořízeného ze zasedání plyne, že během zasedání došlo k odstoupení 4 členů Akademického senátu FA VUT, přičemž zůstalo jen 9 členů, z toho 5 studentů a 4 akademičtí pracovníci. Vzhledem k tomu se volba kandidáta na jmenování děkanem FA VUT na tomto zasedání neuskutečnila.

Podle mého názoru byl závěr Akademického senátu FA VUT, že nelze uskutečnit dne 25.3.2013 volbu kandidáta na děkana zcela správný.

Předně je třeba konstatovat, že řízení ve věci jmenování děkana se vede podle zákona o vysokých školách za subsidiárního použití správního řádu, neboť správní řád zde není, jako je tomu v jiných případech rozhodování podle zákona o vysokých školách, vyloučen. Podle ustanovení § 105 zákona o vysokých školách, nestanoví-li tento zákon jinak, postupuje se v řízení ve věcech upravených tímto zákonem podle obecných předpisů o správním řízení. I v případě vyloučení subsidiárního použití správního řádu, přitom není nikdy vyloučeno použití základních zásad činnosti

správních orgánů (viz § 177 odst. 1 správního řádu a zejména § 2 odst. 1 a 4, § 3 správního řádu).²

V daném případě tak je třeba aplikovat § 2 odst. 1 správního řádu, tedy zásadu zákonnosti činnosti orgánů veřejnoprávní korporace. Akademický senát FA VUT tak vždy musí postupovat v souladu se zákonem o vysokých školách.

Z výše uvedeného plyne, že pokud by Akademický senát FA VUT přistoupil k volbě kandidáta na děkana, porušil by § 26 odst. 1 zákona o vysokých školách, tedy konkrétně klíčové pravidlo, že v akademickém senátu nesmí počet studentů převyšovat počet akademických pracovníků. Nelze než připomenout, že správné složení akademického senátu fakulty je klíčová hodnota, která musí být za každých okolností a v každém okamžiku respektována, neboť by jinak nefungoval systém dělby moci uvnitř fakulty.

V dané věci tak nelze souhlasit s právním názorem Josefa Sobotky uvedeným ve „Stanovisku ve věci volby kandidáta na jmenování děkanem FA VUT v Brně“, že Akademický senát FA VUT měl dne 25.3.2014 přistoupit k volbě kandidáta na jmenování děkanem. I když byl totiž Akademický senát FA VUT usnášení schopný (podle článku 15 odst. 1 Volebního a jednacího řádu Akademického senátu FA VUT), tak nesplňoval kogentní pravidlo stanovené v § 26 odst. 1 zákona o vysokých školách. V dané věci je přitom třeba trvat na stanovisku, že Akademický senát FA VUT musí podle § 2 odst. 1 správního řádu vždy postupovat v souladu se zákonem.

Lze proto shrnout, že Akademický senát FA VUT nepochybil, pokud na svém zasedání nepřistoupil k volbě kandidáta na jmenování děkanem.

2.3. Posouzení možnosti zvolit kandidáta na děkana současným Akademickým senátem FA VUT

V dané věci je dále zásadní posoudit, zda podle zákona o vysokých školách a vnitřních předpisů může Akademický senát FA VUT doplnit počet členů v souladu se Statutem předpokládaným počtem, když z hlediska počtu studentů a akademických pracovníků již došlo ke zjevnému porušení § 26 odst. 1 zákona o vysokých školách.

Vzhledem k tomu, že akademický senát musí vždy postupovat v souladu se zákonem, je zřejmé, že musí rovněž být vždy svoláván, zasedat a rozhodovat při dodržení pravidla, že studenti tvoří nejvýše jednu polovinu členů akademického senátu. Pokud totiž akademický senát nesplňuje požadavky stanovené v § 26 odst. 1 zákona o vysokých školách, tak se ve své podstatě nejedná o tento kolegiální orgán, tedy akademický senát ve složení podle zákona. Takovýto orgán pak ani nemůže pořádat zasedání, doplňovat své členy³ či volit předsedu. Například pokud by v akademickém senátu zůstal pouze jeden jediný člen, je zcela zjevné, že by se

² Ke stejnému názoru přitom dospěl i Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 7 As 66/2010 -119, ze dne 24.11.2011, ve kterém byl dále vysloven závěr, že akt jmenování děkana má veřejnoprávní povahu a podléhá přezkumu ve správním soudnictví.

³ Náhradníkovi totiž vzniká funkce na zasedání Akademického senátu FA VUT (podle článku 7 odst. 5 Volebního a jednacího řádu Akademického senátu FA VUT a článku 12 odst. 6 Statutu FA VUT).

nejednalo o kolegiální orgán⁴. Stejně tak při narušení systému dělby moci uvnitř fakulty stanoveného zákonem hrozí zneužití této situace (studenti tak de facto přebírají „vládu nad akademickým senátem“). Účelem pravidla stanoveného v § 26 odst. 1 zákona o vysokých školách tak je znemožnit samotnou existenci situace, kdy by fakulta byla de facto řízena studenty (ve věcech v kompetenci akademického senátu).

Porušení § 26 odst. 1 zákona o vysokých školách je tak natolik zásadním zásahem do tohoto samosprávného orgánu, že vyvolává zánik funkčního období celého akademického senátu fakulty. Správné složení akademického senátu fakulty dle zákona o vysokých školách má totiž přednost před zachováním existence senátu složeného z konkrétních fyzických osob jako nositelů určité funkce v určité konkrétní době.

Tomuto výkladu odpovídá i znění článku 7 odst. 5 Volebního a jednacího řádu Akademického senátu FA VUT, podle kterého nový člen Akademického senátu FA VUT na prvním zasedání Akademického senátu FA VUT, kterého se zúčastní, složí slib člena Akademického senátu FA VUT a obdrží osvědčení o členství v Akademickém senátu FA VUT. Z tohoto ustanovení vyplývá, že funkce člena Akademického senátu FA VUT vzniká konstitutivně složením slibu. Tomu koresponduje i znění článku 12 odst. 6 Statutu FA VUT, podle kterého počíná funkční období náhradníka dnem zasedání Akademického senátu FA VUT, na kterém se ujal své funkce. Pokud ovšem senát ve složení, v němž existoval k datu 31. zasedání, nemohl ani zasedat, jak bylo výše dovozeno, nemohli se ani ujmout funkce náhradníci. V případě, že k tomu došlo, je přistoupení náhradníků v rozporu se zákonem o vysokých školách, a tedy neplatné.

Lze proto shrnout, že pokud byl Akademický senát FA VUT „navolen“ v počtu 13 senátorů, z nichž 8 bylo zástupců akademických pracovníků a 5 zástupců studentů, byl tak řádně ustanoven a měl by proto být legitimní, a to po celou dobu svého funkčního období bez ohledu na personální změny, avšak pouze pokud nedojde k porušení ustanovení zákona o složení akademického senátu fakulty. Tento závěr přitom není v rozporu se smyslem a funkcí akademického senátu a demokratického principu vůle většiny členů takového orgánu, neboť pokud dojde k porušení zákonem stanoveného minimálního rámce, není již zaručen systém dělby moci uvnitř fakulty.

Z dostupných dokumentů vyplývá, že současný Akademický senát FA VUT tento závěr nerespektuje. Rovněž nelze přehlédnout, že nerespektuje ani lhůty pro zasedání stanovené Volebním a jednacím řádem Akademického senátu FA VUT.

Lze závěrem konstatovat, že pokud současný Akademický senát FA VUT přistoupí na 33. zasedání k vyhlášení volby kandidáta na jmenování děkanem, dojde tím k porušení zákona o vysokých školách, neboť funkční období tohoto senátu (a tedy i oprávnění, o čemkoliv rozhodovat) již zaniklo.

---

⁴ Pokud by totiž v akademickém senátu zůstal pouze jeden jediný člen, je zcela zjevné, že by se nejednalo o kolegiální orgán (o akademický senát), neboť by „moc akademického senátu“ byla přenesena do rukou jediné osoby.

3. ZÁVĚR

Z výše uvedeného právního rozboru plyne, že současný Akademický senát FA VUT není podle zákona oprávněn zvolit kandidáta na jmenování děkanem, a to ani po doplnění členů akademického senátu.

V této souvislosti je potřeba připomenout, že jmenování děkanem je vrchnostenským aktem a jako takové je přezkoumatelné ve správním soudnictví.

4. NÁVRH DALŠÍHO POSTUPU

Ač není nastalá situace v právních předpisech výslovně regulována, je třeba pro vyloučení všech pochybností, přiklonit se k ustanovení nového Akademického senátu FA VUT (vzniklého na základě řádných voleb), který bude následně oprávněn v souladu se zákonem volit kandidáta na jmenování děkanem FA VUT.

Pokud by byl vybrán jiný postup, hrozí nezanedbatelné riziko, že všechna rozhodnutí Akademického senátu FA VUT budou považována za neplatná či učiněná v rozporu se zákonem, stejně jako akt jmenování děkana FA VUT.

Pro úplnost lze k výše uvedenému dále v obecné rovině dodat, že v příčinné souvislosti s porušením zákona může FA VUT vzniknout škoda, případně i nemajetková újma v podobě poškození dobrého jména právnické osoby, a proto je v souladu se zásadou prevenční povinnosti každý, kdo může takové škodě či nemajetkové újmě zabránit, povinen učinit k zabránění vzniku škody či nemajetkové újmy veškeré nezbytné kroky.

Mgr. Petr Martinů, advokát

Mgr. Petr Martinů
ADVOKÁT
Špitálka 33, 602 00 Brno
DIČ: CZ6707102149
tel.: 543255723, fax: 543255726